

דף פז.

עין משפט א.ב.ג.ד.

יו"ד סימן שמ סעיף כד

כה. אמרו לו מת אביו וקרע, ואח"כ נמצא שזה בנו יצא ידי קריעה, והוא שנודע לו תוך כדי דיבור אבל אחר כ"ד לא יצא.

עין משפט ה.ו.

יו"ד סימן שמ סעיף כה

כה. מי שמתו לו שני מתים כאחד, או שבאה לו שמועה משנים כאחד, קרוע קריעה אחת על שניהם. קרע ואח"כ מת לו מת אחר (תוך שבעה) (טור), קרוע קרע בפני עצמו, בין באותו קרע עצמו שמוסיף בו וקרוע עוד טפח, או מרחיק ג' אצבעות וקרוע טפח. לאחר ז', מוסיף על קרע ראשון כל שהוא. מת אביו או אמו ואחד משאר קרוביו, קרוע תחלה על אביו או על אמו עד לבו, ומרחיק שלש אצבעות, וקרוע טפח על המת האחר. מת אביו, וקרע, ואחר ז' מת אחד מהקרובים, מוסיף על קרע הראשון, ותחתון מתאחה ועליון אינו מתאחה. מת אחד מהקרובים, וקרע, ואח"כ מת אביו או אמו, בין בתוך ז' בין לאחר ז', מרחיק ג' אצבעות וקרוע מן הצד בשפת הבגד, שהרי צריך להבדיל קמי שפה, וקרוע עד שמגיע ללב. מתו אביו ואמו כאחד, קרוע קרע אחד על שניהם.

עין משפט ז.

יו"ד סימן רלד סעיף לא.לב.לג

לא. כט. צריך שיכוון לשם האשה שהפר לה, ולשם הנדר שהוא מפר, וע"כ נדרה אשתו וכסבור שזו בתו או נדרה מתאנים וסבור שנדרה מענבים והפר לה על דעת זה לא הוי הפרה, אלא א"כ נודע לו בתוך כדי דיבור ורצה גם בהפרה זו דמופר.

לב. כשנודע לו אחר כדי דבור דלא הוי הפרה, יש לו להפר כל יום ידיעה שנייה. ואם קיים בידיעה קמייתא, לאו כלום הוא. ואם רצה להפר בידיעה שנייה, מפר.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

לג. אמרו לו: נדרה אשה בתוך ביתך, וסבור שהיא בתו והפר לה, ונמצא שאשתו היא שנדרה, אע"פ שלא נמצא אלא לאחר כדי דבור, הרי זה מופר, והוא שרוצה בהפרת אשתו.

יו"ד סימן שמ סעיף כד

עיין לעיל עין משפט א

ח"מ סימן כט סעיף א

א. אחר שהעיד העיד בבי"ד ה' אינו יכול לחזור בו, ואפי' אמר י' שוגג הייתי או מוטעה הייתי ועשיתי זה להפחידו אין שומעין לו, ז' ואפי' נתן טעם לדבריו.

ב. אחר שהעיד ועבר כדי דיבור ה' אינו יכול להוסיף אפי' תנאי, וי"א דיכול להוסיף תנאי.

ג. נתנו ט' חרם בביהכנ"ס ע"מ שהעדים יעידו קודם שיצאו מביהכנ"ס, ואחר שיצאו באו ואמרו לא שמנו לב אז להעיד, ועכשיו זוכרין

ה. הרמב"ם מהלכות עדות פ"ג ממשנה שבועות ל"ו ע"ב. ובמקום שצריך חקירת עדים, רק אחרי חקירתם אינם יכולים לחזור, ובמקום שאין דו"ח, אינם יכולים לחזור אחר כדי דיבור. כ"כ הסמ"ע בס"ק ב'. ואם באו שניהם לביה"ד, הראשון יכול לחזור בתוך כ"ד של השני, דחד עדות היא.

ובהגהות מרדכי כתב, דעדים שהעידו בבי"ד וחזרו והעידו בחילוף, מלקין אותם, ועדותם הראשונה קיימת. הביאו הסמ"ע. ועיין בספר פעמוני זהב שדן אם נפסלו מכאן ולהבא בעדים שביקשו לחזור בהם אחרי שהעידו.

ומה שאינם יכולים לחזור משום שכתוב אם לא יגיד ונשא עונו, דמשמע דכל שלא הגיד ראשונה נושא עון, ולא מועיל מה שיבא לחזור בו. סמ"ע ס"ק ד'.

ו. וה"ה אם אומר שבגלל פחד הוכרח להעיד עדות שקר במזיד, אין שומעין לו. סמ"ע. ז. ובדבר שמוכח שטעו כגון שאין אדם מביא עדים לחובתו, וכן אם עדותו סובלת שני פירושים אחד רחוק ואחד קרוב, מיישבים עדותו שלא תוכחש אפי' בפירוש רחוק.

ח. הדעה הראשונה היא דעת הרמב"ם והשו"ע, ודעת הי"א הוא הרא"ש. והש"ך בס"ק ב' האריך לסתור דלא נמצא דבר זה ברא"ש, והכריע כרמב"ם דאינו יכול להוסיף תנאי בעדותו. ועיין עוד בס' מ"ו.

ט. היינו ביה"ד שהם ג' הכשרים לדון, דאם הבעל דין הוא שנתן חרם לא גרע מהשביעם, שיכולים אח"כ להעיד בבי"ד.

ורוצים להעיד, ' יכולים למסור עדותם ואין בזה אינו חוזר ומגיד, לפי שהם שתקו בפעם הראשונה. ^ב ואפי' אמרו אין אנו יודעים, ואח"כ נתנו אמתלא לדבריהם חוזרין ומגידין, שהרי לא אמרו היפך ממה שאמרו באחרונה.

ח"מ סימן רפא סעיף ז

י. כתב בין בתחילה בין בסוף בין באמצע משום מתנה אע"פ שהזכיר לשון ירושה בהתחלה ובסוף דבריו קיימים ^ל. וע"כ אם היו ג' שדות לשלשה יורשים ואמר יירש פלוני שדה פלונית ותינתן שדה פלונית לפלוני ויירש פלוני שדה פלונית קנו כולם, אע"פ שזה שאמר לו בלשון ירושה אינו זה שאמר לו בלשון מתנה ^מ. ובלבד שלא ישהה בין אמירה לאמירה יותר מכדי דיבור, אבל שהה צריך שיהיה לשון מתנה מעורב בשלושתן ^נ.

הגה: נתן ג' השדות לאדם אחד אחת בלשון ירושה ואחת בלשון מתנה ואחת בלשון ירושה אפי' יותר מכדי דיבור מהני, וה"ה בשדה אחת לג' בני אדם. וי"א שצריך שיאמר ותינתן עם וא"ו החיבור אחרי לשון ירושה, אבל אמר תינתן בלי וא"ו החיבור לא מהני גם אחרי לשון ירושה ^ס.

הגה: הכותב לבתו שתקח לאחר מותו כחצי חלק זכר דינו כירושה בעלמא, ובע"ח וכתובה קודמין למתנה זו ^ע, וכן בעישור נכסי הבת.

י. ודלא כהר"ן, שסובר שבאמרו אין אנו יודעים לא הוי חוזר ומגיד, אפי' בלא אמתלא. ^ב. והשו"ע איירי היכא שאמרו היפך דבריהם הראשונים, דאפי' באמתלא לא מועיל כ"כ בסמ"ע. ובאמר איני יודע מהני אמתלא, אבל אם בתחילה אמר איני זוכר, א"צ אמתלא, כ"כ נתיבות ס"ק ו'. ^ל. שם בגמ' קכ"ט ע"א כי אתא רב דימי. ^מ. מסקנת הגמ' שם בע"ב. ^נ. וכ"ש אם אמר לשון מתנה בהתחלה, כ"כ ה"ה שם בהלכה ו'. וכדי דיבור כדי שאילת שלום תלמיד לרב. ^ס. כ"כ הנ"י בשם הרשב"א. ^ע. פירוש אע"ג דאין בע"ח וכתובה גובין ממטלטלין שנותן הלוה במתנה לאחרים, ואפי' מקרקע כשהמלוה היתה בע"פ, שאני הכא שלא היתה מתנה גמורה לבתו, אלא שתיטול

כל ימי חיי הנותן יכול למכור הנכסים אע"פ שכתב לה מהיום ולאחר מיתה, ואין הבת נוטלת אלא בנכסים שהיו לו בשעת נתינה אבל לא שהיו לו אח"כ דאין אדם יכול להקנות דבר שלא בא לעולם.

הגה: מיהו מה שנוהגים עכשיו לכתוב שטר חוב לבתו ומתנה שאם יתנו לבתו חלק חצי זכר יפטר מהחוב כלפיה, צריך ליתן לה בכל אשר לו דעיקר הוא החוב ^פ, ולכן צריך לקיים תנאו או ישלמו החוב וכן המנהג.

הגה: כתב לבתו שטר חצי זכר וכתב לה ויוצאי חלציה ^ז, הרי בנותיה ובניה נוטלים בשוה הואיל ולא כתב "יורשיה" יוצאי חלציה.

הגה: התנה שלא יהיה לבתו חלק בספרים, ואח"כ אביה הלוח על הספרים ומסרם במשכון בשעת הלואתו ^ק כיון שאין הבעל חוב קונה משכון בכה"ג יש לבת חלק בספרים אלו ^ר.

אה"ע סימן מט סעיף ב

עין משפט י.

ב. המקדש אשה וחזר בו מיד תוך כדי דיבור, ואמר המעות יהיו מתנה, אין חזרתו כלום וצריכה גט ^ש.

היא בנכסיו לאחר מותו כחצי אחד מבניו הזכרים, ומשום כך דינה כירושה. סמ"ע ס"ק י"ב.

פ. מיהו דין החוב הזה כירושה שגובין תחילה הבעל חוב וכתובת אשה מנכסיו. סמ"ע ס"ק י"ד.

צ. כמ"ש בשמות א'-ה' "כל יוצאי ירך יעקב", גאון אות כ"ט. וכולם נכללים.

ק. כך פירש בסמ"ע ס"ק ט"ו דברי הרמ"א.

ר. הגם שהתנה שלא יהיה לה חלק בספרים אנו אומרים שכוונתו באותם ספרים שרוצה לקיימן לעצמו אבל לא בספרים שמסותר בהם ונותן אותם למשכון וע"כ יש לה חלק בהם. ועיין בתשובת שבות יעקב ח"ב סי' קכ"א.

ש. והוי קידושין מדאורייתא כמבואר בסי' ל"ח בב"ש, והב"ח כתב בשם הריב"ש דאפי' להחמיר לא הוי כדיבור. וכתב הריב"ש בסי' רס"ו שמה שאמרו תוכ"ד לאו כדיבור דמי בקידושין, היינו כשהמקדש עביד מעשה דאז אינו יכול לחזור, אבל כשהעדים אומרים פלוני קידש, או האב שאמר קידשתי את בתי בזה יכולים לחזור תוך כדי דיבור, כי לא עבדו מעשה, והוי כעדות שמהני חזרה תוך כדי דיבור, ועיין בב"ש.

עין משפט כ.

אח"ע סימן קמא סעיף נט

נט. אם הבעל ביטל הגט ששלח לה ביד שלוחו לפני שהגיע לידה הרי זה בטל. אבל הגיע לידה או ליד שליח קבלה שלה מידו אינו יכול לבטלו, אפי' בתוך כדי דיבור ^ה.

הגה: ס. י"א דאין מומר מגרש ע"י שליח דחיישינן שמא יבטלנו. ואפי' קיבל בקנין ובשבועה וחרם שלא יבטלנו חיישינן שמא יעבור על שבועתו. וי"א שיש עצה לזה שימנה שליח קבלה בלשון זכי לאשתי בגט זה, ואח"כ נוטלו ממנו וממנה אותו שליח הולכה ואומרים לו הדיינים הוי יודע שמגורשת כבר, ואז אינו עולה על דעתו של המומר לבטלו, ואין לעשות ההיפך שימנה שליח הולכה מקודם ואח"כ לקבלה ^א.

דף פז:

עין משפט א.

יור"ד סימן רלד סעיף לו

לו. לב. אין אומרים בהפרה נדר שהופר מקצתו הופר כולו ^ב, אלא על מה שהיפר מופר ומה שקיים קיים.

הגה: ויש חולקים וסבירא להם דאם קיים מקצתו קיים כולו, ואם הפר מקצתו אינו מופר כלל ^ג.

ודוקא באמרה קונם ענבים ותאנים עלי בנדר אחד, אבל אמרה קונם

ה. גיטין ל"ב ע"א. במשנה. ועיין מה שהקשה בט"ז מגמ' בריש השולח דאיתא הגיע לידה אינו יכול לבטלו ופריך פשיטא, ואמאי לא משני דקמ"ל שאפי' בתוכ"ד אינו יכול לבטל ונשאר בצ"ע, ואולי י"ל בדרך אפשר דמכיון שישנה דעה דבתוך כדי דיבור אפשר לבטלו ועיין בתרא קכ"ט ע"ב א"כ אפשר דהגמ' בהשולח מקשה לכו"ע אף לדעה זו ומיישבת ישוב גם לדעה זו דמהני ביטול.

א. דאם יקדים שליח הולכה ואח"כ קבלה בזה הוא מבטל שליח להולכה ונשאר שליח לקבלה ואין הבעל יכול למנות שליח קבלה אפי' במקום שזכות הוא לה לפי הסוברים כן, ועיין בס' ק"מ סעיף י"א.

ב. דדוקא לגבי התרה אמרינן כן דחכם שמתיר עוקר הנדר מעיקרו, אבל בבעל רק מכאן ולהבא מפר ע"כ לא שייך לומר בטל מקצתו בטל כולו. ט"ז ס"ק ל"ג.

ג. טור והרא"ש והרמב"ן ור"ן, דגבי קיום כתיב "יקימנו" משמע מקצת ממנו כבר הוי קיום, אבל ביפרנו אין לדרוש כן אלא "יפרנו" משמע כולו. ט"ז ס"ק ל"ד.

ענבים עלי, קונם תאנים עלי הרי הם שני נדרים ואחד לא שייך לחבירו.

עין משפט ב.ג. יו"ד סימן רלד סעיף כא

כא. כ. עבר היום ושתק אפי' אינו כוון בשתיקתו אלא לצערה אינו יכול להפריד⁷, אבל אם שתק משום שאינו יודע שיש ביד הבעל להפריד, או אפי' יודע אלא שנדרה נדר שסבור שאינו יכול להפריד אותו כגון שחשב שאין זה מנדרי עינוי נפש, הרי זה יכול להפריד אפי' אחרי כמה ימים, ולא נקראת שתיקתו קיום, ושעת ידיעתו⁸ כאילו היא שעת הנדר או יום השמועה ויכול להפריד לה כל אותו היום.

ד. ממסקנת הגמ' בדף ע"ח ע"ט, והיינו אם עבר היום, אבל אם שותק ע"מ לקיים לאלתר שוב אינו יכול להפריד אפי' בו ביום, כ"כ הר"ן והביאו הב"י. ש"ך ס"ק ל"ה.

ה. ממשנה פ"ז ע"ב, ור"ן שם.